

హరి మయమ విక్రమంతయ
 హరి విక్రమయండు సంశయమ పనిలేదు
 హరిమయమ గాని ద్రవ్యమ
 పరమాణువు లేదు యిలను పరికింపనచో
 ప్రేమ తనట్టి మనసది ప్రేత భామి
 అనగ నొప్పురు నిజమగ అవనియందు
 శ్లోస నిశ్చలను కెండు సలు పు చుండు
 కొలిమి తిత్తిని వుణి గాతలపగలవె.

ప్రేమ స్వరూపు లాణా!

ప్రేమయే భగవంతుడు. సర్వత్ర నిండినది ప్రేమయే. ఈ ప్రేమ
 ను ప్రేమ చేతనే పొందగలము. ఈ ప్రేమ తప్ప ప్రేమ స్వరూపుని పొందుటకు మఱా
 మార్గము లేదు. ఇట్టి ప్రేమ క్షణములో పెరిగి క్షణములో తరుగునటువంటిది
 కౌదు. ఈ ప్రేమయే మనకునియందు ఆత్మస్వరూపంగా నిలచివుంది. దేహదేహ
 లయ జ్ఞాతా దేహమ ఒక దేవాలయము. ఇందులో ప్రేమయే ఆత్మస్వరూపుడు. ఇ
 ట్టి పవిత్రమైన ప్రేమ నిర్మలమైన వృద్ధయమునందు ప్రతిష్ఠిస్తూ వుంటుంది. క
 నుక ప్రేమమయమగాని వృద్ధయమునందే భయము జ్రాంతమునంది వుంటా
 యి. భగవత్ప్రేమగల వృద్ధయము నిరంతరము నిర్భయమిగను, నిశ్చింతగను
 ఆనందమును పొందుతూ వుంటుంది. క్షణములోనే తరుగుచు, క్షణములోనే
 పెరుగునట్టిది నిజమైన ప్రేమకొదు.

చావు వుట్టుక తనట్టి జీవునెదలో
 నిత్యనిర్మల జ్యోతి యై నెగడు ప్రేమ.

ఈ భగవంతుని ప్రేమ స్వరూపుడని చెప్పటం కంటే ప్రేమయే తనయొక్క
 స్వరూపమని చెప్పటం చాలా మంచిది. అట్టి ప్రేమనే ఆత్మస్వరూపంగా భావిస్తూ
 ఆనందమంది ఆలోచనలు సలుపుతూ వచ్చారు.

ప్రేమ భగవత్ స్వరూపము అగుట చేతనే దేహదేవాలయః షోహము
 సుదేవాలయముగా హల్లుకోగల్గారు. అంతేకాదు. యిది ఒక భవనంగా విక్షసిస్తూ
 వచ్చారు. నిష్టాన నిర్మల నాథుః, సద్విషా, చంచల వధుః. నిష్టాపియై నిర్మలమైన
 భక్త. వాషి యై చంచలమైన ఒక భక్త్యయోగ్యవములో జీవిస్తున్నారు. వాషియైన
 భక్త్య నిష్టాపియైన భక్త. నిశ్చలమైన భక్త. చంచలమైన భక్త. ఆ యిరువురు

గృహమునందున్నప్పుడు శాంతి అనేది యేలేతగా మనకు లభిస్తుంది? ఈ గృహము నందు శాంతి సంపత్తులు అనుసరించవలసిన భర్త అయిన భార్యను అనుసరింపాలి. భార్యయైన భర్తను అనుసరింపాలి. ఇందుల్ విచారించి చూడన నిర్ణయి నిర్మలమైన భర్త. దోషి, చంచలమైన భార్యననుసరించటము లుచి ధర్మ విరుద్ధము. దోషియై చంచలమైన భార్య నిర్ణయి నిర్మలమైన భర్తను అనుసరించటమే సహజము. ఇక్కడ భర్త ఎవరు? భార్య ఎవరు? నిర్ణయియై నిర్మలమై, నిశ్చలమై, నిస్వార్థమైన ఆత్మయే భర్త. దోషియై, చంచలమై, స్వార్థమై, పరిలోపముల వున్న యో భార్యయే మనసు. ఈ మనసు ఆత్మ ననుసరించడే నిమిత్తమై చేసే ప్రక్రియనే భక్తి.

ఈ భక్తికి అనేక మైన పేర్లు గలవు. భక్తి అనగా సేవయే అని భాగవతము బోధించింది. భజ సేవాయాం. వ్యాజ్ఞికే సేవనం భక్తి రుచ్యతే. అనింది. భగవంతుని సేవించటమే భక్తి అనింది. అనగా మనయొక్క దృష్టిని ఆత్మపై నుంచటమే భక్తి. ఆత్మ దృష్టిలో జీవితం గడపటమే భక్తి. దేవ దృష్టిలో జీవితము గడపటమే మోహము. కనుకనే విష్ణు ప్రయలు, విష్ణు భక్తులు, విశ్వప్రియులు, విషయప్రియులు మానవులు కనుకనే కృష్ణ తృప్తి కలిగిన వారే గోపికలు. విశ్వ దృష్టి కలిగినవారే దేవులు. కనుకనే యో జీవుడు దేవునిగా అనుభవించటానికి ఆత్మ దృష్టిని పెంచుకోవాలి. నిరంతరము కృష్ణ తృప్తిలో కొలమను సార్థకంగాంచుకొని తమ జన్మను కూడను పవిత్రంగాచించుకున్నవారు గోపికలు.

ఐతే భగవంతుడు ఎలాంటి రూపం కలిగి వుంటాడు? వివిధంగా మానవులను అనుగ్రహించటానికి తగిన ఆదర్శంగా వుంటాడు? భగవంతుడనగా విశ్వరూము, ధర్మము, యశస్సు, సంపద, జ్ఞాన పై రాగములనే యోషణుని సంపత్తిలో కూడి వుంటాడు భగవంతుడు. విషాద్యులు అనినాడె అనితనికి ఒక పేరు. షష్టి శ్రేష్ఠ సంపన్నము కలిగినవాడు కనుకనే యితనికి ఇభుడు అని ఒక పేరు. ఇతనే యోజగత్తునందు వున్నదానికి, లోబోయే దానికి, జరిగిన దానికి కూడా తోసధివతిగా వుంటున్నాడు. కనుకనే భూత భవిష్యత్ వర్తమానములకు నాధాధైనటువంటి వాడు కనుకనే యితనికి భావకి అని పేరు వచ్చింది. తాను కొలమలతో తనమై వుండే వాడు. భావకి అనగా భగత్తునంత సృష్టించేవాడని అర్థము. సూర్య చంద్రులకు, నక్షత్రులకు ప్రకాశం అందించేవాడు కనుకనే యితనికి భావకి అని పేరు. సమస్త సృష్టికీ తిలయములకంత మూలకారకుడు కొవటం చేతనే యితని భావకుడు అనిపిండు.

ఇట్టి భగవంతుడు సర్వత్ర వుండుటకు సాక్ష్యమేమిటి? దానికే చక్షు బిన్న వుపాయం మనం గుర్తించాలి. దైవము ఎక్కడ వున్నాడు. అని విచారణ చేసినప్పుడు నరు గాతె ఎక్కడ వున్నాడో అక్కడ అలా భగవంతుడున్నాడు. నరు గాతె ఆత్మ

సుందియే ఆవిర్భవించాయి. కనుక భగవంతునికి నరమే అని మనోకాపేరు. జీవితానికి ఆధార భూతమేమిదైన యో గాత, నీరు అత్యవసరము. ఇతయే మన ప్రాణాధనమైన ఆత్మ స్వరూపము. ఇట్టి భగవత్తత్వము సర్వత్ర వుండి నప్పటికి మానవులు గుర్తించుకోలేక పోతున్నారు. ఆ గౌరవోద్యోగ మహల్ మహోద్యోగం. భగవంతుడు దేవమనందు ఆత్మస్వరూపమై వుంటున్నాడు. ఆత్మ ఆనీ స్వరూపము దేవమనందు మాత్రమే కాదు సర్వత్ర గూడ వుంటున్నది. అంతర్మహాశుభ్ర సర్వజ్ఞప్రకాశనియైన స్థితికి లోపల వెలుపల సర్వత్ర వుండినటువంటిదే యో భగవత్ తత్వము.

ఇలాంటి ప్రేమ తయోగి మానవుడు గుర్తించుటమే ప్రధాన కర్తవ్యము. మానవునకు రెండు ప్రధానమైన అంశములు ఒకటి తల, రెండవది వ్యధయము. ఈ తల నిరంతరము బాహ్యమైన దానినే ఆశిస్తూ వుంటుంది. కేవలమే తొలితరమై భౌతికమై, రోకకమై వుండిన వస్తువులను, వృక్షులను, విషయములను మాత్రమే ఆశిస్తూ వుంటుంది. కనుక వెతొవొతొ యో శరస్సుకు ప్రవృత్తి లక్షణమున్నదని చెప్పవచ్చును. ప్రవృత్తి సుందియే యో సమస్త సంకల్పములు ఆవిర్భవిస్తూన్నాయి. ఇంక వ్యధయమునుండి సత్తము, ప్రేమ, దయ, సహనము, నాను భూతి యెల్లది నివృత్తి లక్షణములు ఆవిర్భవిస్తూ వుంటాయి. కనుక మానవుడు వ్యధయమరొప్పిన దృష్టిపెట్టుటం చేత లోను పవిత్రుడుగా మారిపోతున్నాడు. కనుకనే వేదాంతమునందు అంతర్మనస్సుని అలవరచుకోమని బోధిస్తుంటారు. అది ప్రవృత్తి. యిది నివృత్తి. కొని నివృత్తి తత్వము ప్రవృత్తి కేమాత్రమే అర్థము కాదు. బాహ్యసంబంధమైన, క్షణికమైన, రోకకమైన యో దేవమలో అనుభవించే ఆనందములే ప్రధానమని బాహ్యమైన మానవుడు దీని నిమిత్తమై ఆనంద విధములుగా పాటుపడుతూ వుంటాడు. అట్టి వారికి వ్యధయ తత్వము యేమాత్రం అర్థం కాదు. దానిని సరియైన రీతిలో అనుభవించరు. దేవమనందే వ్యధయము వుండినప్పటికిని వ్యధయతత్వం దేవమ గుర్తించుకోలేక పోతుంది. ఎట్లునగా

- ఫలములోని మధుర రసం తరువు తాసెరుగునా?
- పువ్వులోని మకరందము తగలను భవించునా?
- కొబ్బరిలోని మధురరసము గ్రంథమను భవించునా?
- నివృత్త సారోయము ప్రవృత్తి పండితుడెట్లైరుంగును?

చిట్టచోనే వుంది పండు. పండు చోనే వుంది మధుర రసముగాని ఆరసాన్ని చిట్టయేమాత్రం తూడా అనుభవించలేదు. మన దేవమే ఒక వృక్షము. ఇందులోని వ్యధయమే ఒక ఫలము. ఈ వ్యధయములోని మాధుర్యమైన ప్రేమయే యిందులోని రసము. ఈ రసమును దేవమనే వృక్షమేమాత్రం గుర్తించుకోలేదు. అనుభవించుటలేదు. ఆనందించుటలేదు. అర్థం చేసుకోకుండా లేదు. కనుకనే మానవుడు యిన్ని

దుర్గములకు, నిరంజనము, నిస్సవలకు గురౌతున్నాడు. ఇట్టి మనయందున్న ప్రేమ త్యక్తి మనం అర్థమై చెప్పుకొనంతకాలము మనకు భయము కలగనదికాదు.

ఆ ప్రేమను మనం పొందినప్పుడే మనకు యీ భయము దూరమవుతుంది. చెన్న ఉదా వరణము శ్రీ బసవండు ప్రయాణించిన ప్రతి టిక్కెట్టుకొని తన బేబుల్ వుంచుకొని ఏ 3rd క్లాసులో సెంట్రల్ కార్డున్నప్పుటికి ఎట్టి భయము వుండదు. అతనికి కానీ టిక్కెట్టు తోనుండే ఏ 1st క్లాసులో కార్డున్నా తనకి భయము పెంచాడు తానే వుంటుంది. ఎక్కడ టిక్కెట్టు కలవ్వరు వస్తాడే, ఎక్కడ నన్ను పట్టుకుంటాడో అనే భయం అతన్ని పెంచాడు తానే వుంటుంది. కారణమేమిటి? తనకు 1st క్లాసు లో కార్డున్నా భయమెందులకు అతనిని పెంచాడు తుంది? టిక్కెట్టు లేకపోవటం చేతనే. అదే విధమిగానే మన వ్యవహారంలో ప్రేమ అనే భగవత్ టిక్కెట్టు వుండినంతవరకు ఎక్కడ కు వెళ్లినా మనకు భయం లేదు.

జీవితమొక ప్రయాణమే. ఇలాంటి సమయంలో ప్రేమ అనే నిత్యమవుతున్న విలువైన దానిని మనమే హస్తమునందుంచుతున్నప్పుడే ఎక్కడికి వెళ్లినా నిర్భయంగా నిస్సరిదేహంగా నిర్మలంగా నిస్వార్థంగా ఆనందమును ధైర్యమును అందిస్తుంది. ఈ నాడు ప్రతి మానవుడు కూడను ఏదో ఒక విధమైన భయాన్ని అనుభవిస్తున్నాడు. ఏ కార్యమే పురంభించినా మొదట భయము అతనిని పెంచాడు తుంది కారణం భగవత్ ప్రేమ లేకపోవటమే. ఆ భగవత్ ప్రేమ ఒక్కదానినే మనం సాధిస్తే సర్వమూ సాధించిన వారమవుతాము. ఎంతటి విజ్ఞానం వున్నా, ఎంతటి భోగభగ్యమే అను భవించే వాడైనా, ఎంతటి పండితుడైనా పట్టికొని, ఎంతటి ధనవస్తు వానాదులతో తుల తూగు చుండి నప్పటికీ ఆత్మవిశ్వాసమే తొలిపొందిన వానిని గౌరవము ఆశాంతియే. ఈ నాడు ఆత్మవిశ్వాసం అభవనరం. అది లేకపోతే మన మనము సాధించలేము. దేనియందూ మానము ఆనందాన్ని అనుభవించలేము.

అనేక విధములైన కోరికలపెంచుకోటం చేతనే మనము చింతలకు గురౌతున్నాము. ఈ నాడు ఎక్కడ చూసినా సీరియస్ వుంటారు. కాని కాలి భక్తులు కనుపించటం లేదు. ఏది బోసినా, ఏది చూడనా, ఏది దిట్టినా తన స్వార్థము సృష్టయొజనములను మొందుంచుకొని వాడున్నారు. ఇది కేవలం తాత్కాలిక హెసే. కనుక మానవత్వంలో వెంట్రుకొంది మనము గుర్తించవలసినది, సాధించవలసినది దైవ ప్రేమ. ఏకమనస్కులు కావాలి. ధృఢ మనస్కులు కావాలి. నిర్మల మనస్కులు కావాలి. నిర్మల వ్యవహారం కావాలి. నిస్వార్థ మైన భావముతో జీవితమును గడవాలి.

ఒకానొక సమయంలో ఉద్ధవుడు కృష్ణుని సందేశాన్ని తీసుకుని గాగులకు వచ్చాడు. ఇక్కడ ఉద్ధవుడు గాపికలకు చెప్పుతున్నాడు. భగవంతుని వివిధ

మూ మరు వదలపెట్టి బాధ పడు తున్నారు . ఆ బాధను నివారించే మందును నేను
 తెచ్చాను. దీనిని మరు ఆరగించాలి అన్నాడు. ఈ యోగము చేత వీ యొక్క బాధలకు
 లోగనివారణ అవుతుందని అన్నాడు. అప్పుడు గోపికలు చెప్పారు. ఏ ఉద్ధవ మహా
 శయా! మాకు ఎట్టి లోగము లు లేవు . కనుక మనెట్టి యోగములు అక్కర లేదు. ఒ
 క్క కృష్ణుని పొందే యోగము మాకు తెలుస్తే చాలానారు. విమతి లో యోగము? బా
 గోపిక బెట్టింది. యోగ భావముతో అనుభవించే భోగమైనా అది ఒక యోగమే అన్నారు.
 ఉద్ధవుడు చెప్పాడు. యోగమునకు, భోగమునకు పాండు కుదరదు కదా . యోగములో
 వున్నాడు భోగముకైపు చూడడు. భోగముననుభవించేవాడు యోగమును చేతం
 చడు. కనుక లో భోగమునకు యోగమునకు పాత్తు కుదరబంటేదు. కష్టం. కనుక
 యోగమిట్లు అవుతుంది అన్నాడు ఉద్ధవుడు. పిచ్చివాడా! కృష్ణుని చేతనుండి నీవు
 తెలుసు కున్నది యిది యేనా? ఆచరణ లోని అహంకారము, అనుభూతిలోని ఆకర్షి
 రెండూ వదల లే యోగము, భోగము, యోగము మూడూ ఒక్కటే అవుతాయిన్నాడు.
 నేను చేస్తున్నాను అనే అహంకారాన్ని దూరం చేయి. ఇది నేను ఆచరించిన క్రియలవల్ల
 కలిగిన ఫలితము . ఇది నేనే అనుభవించాలి అనే ఆకర్షిని దూరం చేసుకో. ఆకర్షియం
 దులోగము, ఆచరణయందు అహంకారము రెండూ వదలలే యో భోగమునకు
 యోగమునకు వ్యత్యాసం లేదన్నాడు గోపికలు .

ప్రపంచము లో వర్షము కురుస్తుంది. నదులు ప్రవహిస్తున్నాయి .
 పంటలు పండు తున్నాయి. సూర్యుడంతా దులు ప్రకాశిస్తున్నారు . ఇది వివరింపము.
 విటెక్కి వృక్ష నిమిత్తము కాదు . సర్వమూనవులకు దీనిని అనుభవించే సమానమైన
 అధికారమున్నది . కనుక పుకృతమైన తయ్యిన్ని అనుభవించటానికి ప్రాకృతమైన
 దివ్యులకు నిర్బంధికారమూ వుంది . కాని పరతత్వమును అనుభవించటానికి వికాస
 ముందో లోకకృత సామర్థ్యములు చేర్చుకుంటారు . దైవతత్వమైన సంఘర్ష విజృంభము
 కలిగినటువంటి వారికే యిది పుట్టిస్తుంది . కనుక గోపికలందరూ కృష్ణుని యొక్క
 వాక్కును విన్నవంపనే మరలొకావమును శ్రీవణము చేసినంతమాత్రమునవారు భవన
 ములవదలి వనములలో ప్రవేశిస్తూ వచ్చారు. ఉద్ధవుడు తూడను దీనినే ప్రశ్నించాడు.
 కృష్ణసంధేశం వినటానికే మును అమాకం లేదంటే యింక ముల్ యెమి భక్తివున్నది.
 మీ భక్తియొక్క స్వరూపము యెమిటి? అని ప్రశ్నించాడు . యోగము యొక్క సారాన్ని
 ఒక్క వాక్యంలో చెప్పారు . విమతి ఉద్ధవా! మాకున్నది ఒకే మనసు . ఆమనసు
 తూడా యిప్పుడు మాలోకేదు . కృష్ణునితో మధురకు పెళ్ళింది . మనసే తేని అమనస్సు
 లము మేము . నీ యొక్క యోగములు, సంధేశములు వినటానికి మనెక్కడుంది మ
 నసు నీవలే మాకు తూడను ఏది మనస్సులంటే మేము తూడను ఒకవైపు సంధేశం
 వదిలము ఒకవైపు కృష్ణుని చేతించటము, ఒకవైపు అత్త ఆడ్లను పాలించటము

ఒకపైపున భర్త ఆజ్ఞను పాఠించటము యీ విధముగా జరుపుకొని వుండ వచ్చును.

సకల శాస్త్రాల గ్రంథాల సారమిల్ల

ఒక్క వొక్కైన చెప్పుదు ఒక్కసారి

సర్వజీవులయందు వున్న రక్తం ఒక్కటే అని మనం విశ్వసించాలి. ఈ సమస్త చింతలకు మూలకారణము మనసే. దైవ చింతనకు కుండను మూలకారణము మనసే.

పుట్టుట యొకచింత భూమి నుండుట చింత

సంసార మొక చింత బావు చింత

బాల్యమంతయు చింత వార్ధక్య మొక చింత

బోవించుటాక చింత చెడుపుచింత

కర్మలన్నియు చింత కష్టంబు లొక చింత

సంతసమొక చింత వింత చింత

ఈ పంక్తిండు చింతలనే పగ్గములు కట్టిన చింత చెట్టుకొండు కూర్చొని సంతోషాన్ని అనుభవించి నింటి ఎలాగుదురు తుంది.

సర్వచింతలు బాపు సర్వేసు భక్తి

కాలు వుడు ప్రచలార కౌగ్గెజిర.

సమస్త చింతలను పరిహారము చేసేది ఒక్కటే అదియే ప్రేమ. ఈ ప్రేమయందు ఎట్టి వ్యర్థనము కూడను మనకు కనుపించదు.

సమస్తము భగవత్ సాక్షాత్ పరమముగానె మనం నిరూపిస్తాము. సర్వత్ర

వున్నదైవత్వం ఒక్కటే కనుకనే భగవంతుడు దేశకాలవస్తు పరిచ్ఛేదము తెలివడు. ఒక ఊరులో వున్నవాడు ఒక డిగ్రీలో తేడని చెప్పుటకు సాధ్యము కాదు. ఒక్క కాలములో వున్నాడు మరొక కాలములో తేడని చెప్పుటకు వలెకాదు. ఒక వస్తువునందు వున్నాడు మరొక వస్తువునందు తేడని చెప్పుటకు సాధ్యం కాదు. కనుక దేశకాల వస్తువుల పరిచ్ఛేదము తెలివడు.

భగవంతుడనగా వ్యాపకశక్తి కలవాడని అర్థము. వ్యాపకశక్తిగల భగవంతుడు యిక్కడ వున్నాడు అక్కడ లేడు అని యెలా చెప్పగలము? సర్వత్ర వ్యాపించి వుంటున్నాడు. కనుక జనకోమాత్రం అవకాశం లేదు. సర్వత్ర వున్నాడనె సత్యమే మనం సుస్పష్టంగా చెప్పవచ్చు. ఇంక కాలము లోపల. ఒక కాలము లో వున్నాడు మరొక కాలములో లేడు అని చెప్పటానికి వలెకాదు. అది మధ్య అంత మొలందు వుండిన భగవంతునికే యీ కాల మనేది ఎక్కడ వుంది. అది మధ్య అంత రహితుడు అన్నారు. ఇంక ఏకాత్మ స్వరూపుడని చెప్పినప్పుడు

ఏవస్తువు నందున్నాడు ఏవస్తువు నందు లేడు అని చెప్పటానికి వలెవుంటుంది? కనుకనే భగవంతుని సర్వాత్మీకుడు అన్నారు. ఒక్కొక్క పదవంతును కూడను ఒక్కొక్క విశిష్టమైన అర్థములు కూడి వున్నాయి. పదవంతులను గాని డని అర్థమును గాని మనం యేమాత్రం గుర్తిం

చుకొనుటకు ప్రయత్నించటం లేదు. సకలశాస్త్రములు సర్వేశ్వర యొక్క సమత్వముగా

అక్షయ వర్షం . దేవుడనగా వ్యక్తి స్వరూపుడు కాదు . సమస్తాన్ని కలుపుతూ . సర్వత్ర వున్న ఆత్మత
త్వం ఒక్కటే . అట్టి ఆత్మనే అక్షయ వృద్ధులంటే నిమిత్తం ధర్మము నిలబెట్టే నిమిత్తము ఒక్కటే
అక్షయ వృద్ధుల వస్తుంది .

ఇట్టి పరమాత్మ భావన్ని గుర్తించిన వారే గోపికలు . ఇది చెప్పే యిది
పుష్పమిది కేవలం తోగేయిది పాదనే అని బిడ్డలవతులు వారికి లోప . సత్కారముకా
వట్టుడు సర్వవ్యాపకుడని తెలుసు . సర్వస్వరూపుడని తెలుసు . కానీ ఆమెకు రంగారంగా అం
దేనే తృప్తి . ఉద్ధవుడు వచ్చే యువోద తో కృష్ణుని అనేక విధములుగా వర్ణిస్తూ వుంటాడు .
యవోదకు ఒక్కటే నామము యిష్టము . బృందావన వివేక వికృతులపాలనా నాకకర
యిదు . నేను పుట్టించుకొను . నోనోపాలుడు బాగున్నాడే? గోపాలా గోపాలా గోపాలా ఆనోపాల తో
వేరే ఆమెకు బాగా మధురమైనది . అదే విధముగనే గోపికలంతా కూడ భగవంతుడు సర్వ
త్వము అనే విశ్వాసము వున్నప్పుటికిని తమ కృష్ణ స్వరూపాన్ని మాత్రమే ఆప్యయి మధురమైన
వేలగానాన్ని వివేకనే ఆన మాత్రమే వారికి వ్యధయం నిండుగా వుండేది . బృందావనములో
ప్రవేశించాడు . పిచ్చిపిచ్చిగా తిరుగుతున్నారు . అడుగుతున్నారు పాదలను

నల్లనివాడు పద్మనయనంబుల వాడు కృపారసంబుపై
జల్లడి వాడు మాళి పరిసర్మిర పింధము వాడు నవ్వురొ
జిల్లడు హిమ వాణక డు చిల్వల మానధనులు డొడనో
వల్లయిళార! మి పాదల మాయన లేదుగదమ్మిదిష్టో.

ఇట్లేమైనా దాగున్నాడె చెప్పండి . చెప్పండి . మల్లెమొక్కలు మొట్టడతెయో! వృక్షములు
మొట్టడతెయో? వారి కౌమారం క్షారణా శక్తియే లేదు . వారికి విశ్వాసము ఎక్కడగా
వుంటుంది . ఎక్కడ విచారణా శక్తి వుంటుందో అక్కడ కాలినుండి తలవరకు డాబ్బె.
పుష్ప విశ్వాసము వారికి . ఈ పుష్ప తృప్తిను అనుందినవారికి యీ అసంపూర్ణత్వం యిం
తిర్థమవుతుంది?

కృష్ణ తత్వము చక్కగా అర్థము చేసుకున్న వారు గోపికలు మాత్రమే . బలె కృ
ష్ణుడెట్టి వాడు . ఇతడు అందరితో వుండినప్పటికిని , అందరితో ఆడుతూ పాడుతూ ఆనంద
ముగా వుండినప్పటికిని దేనిని తనలో చేర్చుకునే వాడుకాదు . దేనికీ తాను అంటనట్లు వుండే
విడు . నిత్య తృప్తుడు . నిత్యనందుడు . నిర్గుణుడు . నిరహంకారి . మహారాజు . ఎన్ని రాజ్యములు
జయించినప్పటికీ ఒక్క రాజ్యమునైనా తాను పాలించలేదు . ఇతరులకు రాజ్యమును కట్టి
తాను ఆనందముగా జీవిస్తూ వుండే వాడు . ఎట్టి వంధులు కూడ అతనియందు తోవు జ్ఞా
నాధలు కూడా అస్థులనిమిత్తమేను . ఇతను నిర్గుణుడవటం చెతనే భగవత్ స్వరూ
పాన్ని ధరిస్తూ వచ్చాడు . గుణములయందు కూడను భగవంతుడు వున్నాడు . కానీ భగ
వంతునియందు గుణములు తివు . సూర్యుని నుండి యేవిధముగా కిరణములు అవర్ణ
వట్టినాయో , దివిధముగా భూమినుండి వృక్షములు పుడుతున్నాయో అవిధముగా వృధయ

మనుండి ఆవిర్భవించిన ప్రేమ తల్లిని మనము చక్కగా గుర్తించు కున్నప్పుడే ఆదివృత్త
మను మనము చక్కగా అర్థం చేసుకోగలము. కనుక మనము నిస్వార్థమైన ప్రేమ నొడవగా
చేసుకుని యీ ఆధీయమైన జగత్తునందు దీనిని యీ ఆధార ఆధీయముల రెండింటిని
యేకత్వం గాచించి ఏవిత్రమైన మార్గం లోమనం ప్రవేశించాలి.

ఒకటి ఉపాదాన కారణము. రెండవది నిమిత్త కారణము. నిమిత్త కారణము
లోనాని సంబంధించినది. ఉపాదాన కారణము. దైవత్వాని సంబంధించినది. కనుక యీ
జగత్తుతయు నిమిత్త ఉపాదాన కారణముల జిత్ర కూడినటువంటిది. ఈటంబులు పెండి
టంబులు. కానీ పెండి ఉపాదాన కారణము. దీనిని టంబులుగా చేసిన కంసాల నిమిత్త కార
ణము. ఈ సిల్లరు సృష్టిం చేసిన వాడు యంకాకరు కాదు. భగవంతుడే. దీనిని టంబులుగా
సృష్టించిన వాడు మాత్రం యీ లోకంలో వుంటున్నాడు. ఈనాడు టంబులుగా పెట్టుకోవచ్చు.
రేపటిదినం కప్పుగా మార్చుకోవచ్చు. మీరు సటి దినం ప్లేటుగా మార్చుకోవచ్చు. ఈ టంబు
లు, కప్పు, ప్లేటు రూపనామములు మారినప్పటికిని పెండి పెండిగానే వుంటుంది. అది ఉపాదాన
కారణము. ఏవోవో మార్పు చెందినటువంటి వాడు భగవంతుడు. మార్పు చెందినది జగ
త్తు. పరింటి జగత్తునందు స్థిర త్వమైన దైవత్వము వుంటుంది. ఈ రెండింటిలో కూడినదే
యీ లోకము. మీరు నిర్జను భవముల అనకంగా మీరు చూస్తున్నారు. బస్సు లోగానికా
రులోగాని గూర్చుంటే పరుగుల్ని వాడున్నాము. రోడ్డు మీద యీకారు కదుల్తోంది గాని రోడ్డు
కరలటంలేదు. రోడ్డు కూడా కదుల్తే మనం ప్రమాదానికి గురౌతాం. కామక కదిలేకారుక
దుని రోడ్డు పైన ప్రయాణము సలుపు తున్నాము. అదేవిధముగా రోడ్డు స్థిరమైనది. ఇది
ఉపాదాన కారణము. కదిలేకారు నిమిత్త కారణము. కనుక యీ కదిలే జగత్తుతో కూడు
కుంటుంది దివ్యత్వమునే ఉపాదాన కారణము పై వుంది. దానిని వరూ అర్థం చేసుకోవాలి గాని
నిజాం చేసినాని గాని ప్రయత్నం చేయాలి. నిజంగా యిది కదిలే జగతులయినప్పటి
కి ఒక దివ్యత్వమునేది మనం చక్కగా అర్థము చేసుకుంటే యీ కరీరం మనలను తోమి పోస్తు
ంది. ఇది ఎన్ని కష్టనష్టములు దుఃఖములలో కూడినదైనప్పటికిని దీనిలో మనం యేమి
ముఖ్యము భయపడనక్కరలేదు. ఈ తనెర్చుకున్నానాని నేటిలో తేయ విధముగా భయపడు
తుంది. ఈ తనెర్చుకుంటే నిజాం యొక్క లోతుగురించి మనం భయపడనక్కరలేదు.
అదే విధముగానే దైవ ప్రేమనే మనం సంపాదించుకుంటే యీ ప్రపంచమునందు కలిగి
వారములను మనము భయపడనక్కరలేదే గావీకలు అట్టి ప్రేమను సాధించినటువంటి
వారు. దైవం ప్రేమ స్వరూపుడే. సమయ సందర్భము సారంగా కొందిం మారినట్లు కనుక
స్థిరంగాని అవి భగవంతుని యొక్క మార్పులు కావు. భక్తులలో వుండే మార్పులే వారి
త్రుతి బింబముగా ప్రతిబింబిస్తూ వుంటుంది. దానినే *quintessence* అంటారు.
తమ దోషములే భగవంతుని వైదిమర్చి దీర్ఘము చేసుకునే దాని ప్రయత్నము. భగవం
తుని అట్టి దోషములు వుండటానికి వీలు లేదు. దోషరహితుడు. అందుకే నిర్దోష

నిర్మలనాథుని అన్నాడు. అతని పురుషుడు. సదోషో దంచల వధూ అదే ప్రకృతి. ఇది దోష
మలలో కనిపించుచుంటుంది. చంచలమైనటువంటిది కాని దానిలో కనిపించుచున్నట్టి నిర్మ
ల పుష్పిని దివ్యజ్ఞాని సందర్శించాలి.

ప్రేమస్వరూపులారా! కేవలం కృష్ణ జన్మదినము లోమ జన్మదినమున మా
త్రమే ఆనాడు మనం పండుగ పర్వదినముగా భావిస్తున్నాం. పర్వదినములు చేసుకోవటం
చేత వడ్డే ఫలితము యేమీ త్రంపుడుదు. ఎవరిని భగవంతుడునిమనము విశ్వసిస్తు
న్నామో వారి వాక్యములనాచరించటానికి తగిన కృషి దియ్యాలి. దేనిని మనం అభ్యసించు లోపెట్ట
కుండా ఎంతో భక్తి తద్దలతో మనం పూజించినప్పటికీని ప్రయోజనం లేదు. ఇది కేవలం ప్రాకృత
మైన సత్యార్థాలుగా మనం భావించవచ్చు. మనం ఒకటి గెండ్లిననూ ఆచరణలో పెట్టటానికి
పూనుకోవాలి. అన్ని అవతారములకంటే కృష్ణావతారము చాలా ఆకర్షణీయమైనది. అందు
వల్లనే కృష్ణ అనే పేరులోనే వుండి దేని అంతర్దామము. కర్మ తీతి కృష్ణుని అన్నాడు. ఆకర్షించేది
అకర్మ తత్వము. కృషి తీతి కృష్ణుని అన్నాడు. కృషి అనగా సద్గుణం చేయటం. భూమిపైన పంట
లు పండించటము. ఇక్కడ వ్యాధయమనే క్షేత్రములో దుర్గుణములనే మొక్కలు తనికొని
సద్గుణములు సాధారణములనే పంటలు పండిస్తూ వుంటుంటుంది. కనుకనే కర్మ తీతి కృష్ణుని
అన్నాడు. కానకట్టకడపటికి కుష్మి తీతి కృష్ణుని అన్నాడు. అనగా ఆనందమును అందించే
ది. చాలా భుజిగా వున్నావే అంటారు. ఇంట్లో అనేది కృష్ణ తత్వము నుండి వచ్చినది. కృష్ణుని
అనగా వ్యధయాన్ని సాగు చేసి మనకు దివ్యవృష్టిని ఆనందము అనే పంటనుండించే
వారు. ఆ ఆకర్షించే వ్యాధయం కలిగినవారికి కనుకనే అతనికి ఆత్మోపామడుని పేరు.
అన్నింటినీ ఆకర్షిస్తున్నది లో ఆత్మ ఆనందాన్ని అందిస్తోంది. ఈ మాదింటి దేతనే
కృష్ణ అనే పేరు వచ్చింది. ఇక్కడ మరొకటి కనిపించు మనం యోచించాలి.

భగవద్దేవతయందు

ధర్మక్షేత్ర కురుక్షేత్ర సమపాత యుద్ధమునః
మామకాః పాణ్డవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ

అనేది ప్రథమ స్తోత్రము. ధర్మక్షేత్ర మనగా యముతీ? ఎక్కడ ఒక ప్రదేశంలో వుండినటు
వంటిది కాదిది. మన దేహమే మెట్టు మొదట ధర్మక్షేత్రంగా వుంటుంది. పుట్టిన సమ
యములో నిశ్చలమై, నిస్వార్థమై, నిరహంకారమై ఎట్టకొకటి లోకుండా పవిత్రమైన వ్యాధ
యంగా వుంటుంది. నిర్గుణమై వుంటాడు. అట్టి మానవ జీవితమునే ధర్మక్షేత్రముగా పట్టు
కున్నారు. ఇది పెరుగుతూ పెరుగుతూ ఆహారం హారిన కాలి అభిరుచులు అభివృద్ధి అలు
నకాలిది సహజం దోషములు, పాపములు అంటగట్టు కున్న కాలిది మరింత బాధ నిర్వృణ్ణము
పన్నింటాయి. కాని లోకదృష్టములకూడా యిందులో ప్రవేశిస్తాయి. అభిమాన మమో
రములు అభివృద్ధి అమతూవుంటాయి. అప్పుడే యిది కురుక్షేత్రంగా మారిపోతూ
వుంటుంది. నేను, నీవు అనే బోధము యొక్క దిన పుష్పం ఒక దానికొకటి ప్రారంభము

వుతుంది. నా, పర అనేది తనంత వరకు అది ధర్మక్షేత్రము. నా, పర అనేవి పురాణమయ్యే
 బుప్పటికి కురుక్షేత్రంగా మారిపోయింది. కనుక యాధర్మిక్షేత్రంగా పుట్టి, కురుక్షేత్రంగా
 మారిన దీనిలో మామకరి పొందవచ్చేవ - మమత్వమనే నావారు, పరిశుద్ధమైన సాత్వికగుణ
 ములు. కనుక కురువత సంజయకి యేమి చెప్పానాయని ధృతరాష్ట్రుడు అడిగాడు. ఈ
 ధృతరాష్ట్రుడనగా యేమిటి? దైవస్త్రీ మలేక, ఆత్మజ్ఞానము లేక, తొకకప్పైన విషయ వాన
 ల్ మునిగినటువంటి వాడు ధృతరాష్ట్రుడు. విషయ వాసనలలో మునిగినవారు ధృతరా
 ష్ట్రుడు. నావారు, నావారు నేను నావారు అనే అభిమానం పెంచుకున్నాడు. ఇంతే కాదు. దు
 ష్టులు, దుర్మార్గులు అయిన కుమారులు యేమి చేసినాగాని దానిని సమర్థించి పై ఆసా
 దు ధృతరాష్ట్రుడు. తమ కుమారులు గావించి అన్యాయ లక్షమ అనాచార ములనంత
 సమర్థించుకుంటూ వచ్చేవాడు ధృతరాష్ట్రుడు. ఈనాడు అలాంటి తల్లి తండ్రుల ధికంకవ
 టం చేత అలాంటి కౌరవులు అధికమై పోతున్నారు చూచు మీద. అట్టి అజ్ఞాని ప్రకాశ
 వున్నాడు జ్ఞాని సంజయముడు. అనగా అన్ని యింద్రియములను నిశ్రవించుకున్న మ
 హాజ్ఞాని. సంజయా! నీవు నాకు చెప్పు అన్నాడు. జ్ఞాని కనుకనే నీవు నాకు చెప్పటానికి
 అధికారము వున్నది అని అర్థము. నాకు కావలసినన్ని సంసరింపణులున్నాయి. నాకు కావలసి
 నంత భగ భగ్నము లిచ్చాయి. కానీ యా భాగ భాగ్యములు, సీరి సంపదలు నాకు ఆనందాన్ని
 అందించటం లెదు. ఒక్క యింద్రియ నిగ్రహమే ఆనందాన్ని అందిస్తుంది. అహింస ప్రేమ
 నీ ఆనందాన్ని అందిస్తుంది. దీనికి ధృతరాష్ట్రుడు సరియైన అర్హులు. నిరంతరము
 హాస తూలక తల్పముపై ఏవళించినప్పటికీ నిష్ఠులైన ఏవళించినట్లుగా వుంటు
 ది అతనికి. కౌరవం దైవస్త్రీ మ లేకపోవటం చేతనే. పాప భీతి లేకపోవటమే.
 దైవస్త్రీ తి లేకపోవటమే. చైవ భీతి, పాప భీతి ఎక్కడ వుంటుందో అక్కడ నిశ్చింతగా
 బీబీతం గడప వచ్చు. కనుకనే ధర్మక్షేత్రమనేది ఎక్కడ ప్రత్యేకంగా వుండిన
 టువంటి ది కాదు. మన దేహమే ధర్మక్షేత్రము. ఇచ్చ రహితమైన దేహమే ధర్మక్షే
 త్రము. దోషములతో కూడిన దేహమే కురుక్షేత్రము. అనగా ప్రవృత్తి లక్షణము
 లు, నివృత్తి లక్షణములు రెండూ వున్నాయి యా దేహములో. ఈ రెంటింకీ ఎల్ల
 ట్టుడు హాసాటం జరుగుతూనే వుంటుంది. అందువల్లనే యా ప్రవృత్తి లక్షణా
 లు దూరంగావించుకొని, నివృత్తి లక్షణాలకే ఆత్మ స్వరూపుడైన కష్టమే సహాయ
 నివృత్తులు.

విజ్ఞాను లారా! ఈనాడు భగవద్దే తయిక్క అంతర్ధమను మన
 ము చక్కగా గుర్తించాలనుకొంటే కౌరవులకు పొందవలసిన వున్న ప్రాణిసాన్ని మ
 సము చక్కగా అర్థం చేసుకోవాలంటే మనం యా మహా భారతం లో లోతుగా యి
 విచారించాలి. పొందవలసిన యెంతవన్నెని చేసినప్పటికీ కష్టమే మొందుపెట్టుకొని
 పురాణిస్తున్నారు. ఈ సూయ యాగం చేయాలనుకొంటే కష్టమే అజ్ఞానం

కొడుకని వున్నారు. ఏ కొద్దం చేయవలెనన్నా ముందు క్షుణ్ణుడు. అందువలననే పాండవులు విజయాన్ని సాధించారు. కౌవలం భౌతిక ఘన సి లిసంపదలతో తులతూగు తూ అదే మూడు ప్రధానము , అదే మూడు ని త్తమే సత్తమే అని విశ్వసింపినవారు కౌరవులు. క్షుణ్ణుని విస్మరించారు. విశ్వమను చిత్తసింహారు. సర్వనాశనం గావించు తున్నారు. కనుకనే పాండవులకు, కౌరవులకు వున్న వ్యత్యాసము క్షుణ్ణుని యొక్క సహాయ తత్వము యొక్క ధర్మముగా వుంటున్నాయో మనసు మహాభారతం జోదిస్తుంది. పాండవులంతాకూడను God first, world next, 9 అంత అనుకున్నారు. కౌరవులు అలాకాదు. 9 first world next. అంత God. కనుక భగవంతుని ముందుంచుకొని జీవితాన్ని సాధింపనటువంటి వారికి ఎప్పుడూ విజయమే. ఇది యే చివ్వుడు ధృతరాష్ట్రునిలో సందయిండు. ధృతరాష్ట్ర!

యత్ర యోగిశ్శరీరీ క్షుణ్ణాయత్ర పాణ్ణో ధనుర్ధరీ
తత్ర శ్రీర్షా జయో భూతిర్భూ నీతిర్భూతిర్భుమ.

ఎక్కడ భగవంతుడైన క్షుణ్ణుడు , ఎక్కడ సంపూర్ణ విశ్వాసము కలిగిన అర్జునుడు యిరువురూ వుంటారో అక్కడ సంపూర్ణ విజయం సాధించుకుంటారని చెప్పాడు. భగవంతుడు భగవంతుని తగిన విశ్వాసము రెండూ వుండాలి అక్కడ. భగవంతుడు వుండి కూడా భగవంతునిపై విశ్వాసం లేకపోతే విజయాన్ని సాధించలేవు. విజయం భగవంతుని యొక్క అధీనంలో వుంది. కనుక భగవంతుని మనం స్వాధీనం చేసుకుంటే విజయం మనవింటునే వుంటుంది. అగ్రణం బు గూడా చెప్పాడు. రామా! నీ అనుగ్రహాలము ఒక్కటి వుంటే నవగ్రహములు నా వచ్చేగతపై పోతాయి అన్నాడు. ఆ ఒక్క భగవత్ప్రేమను మనం సాధిస్తే సర్వము కూడను సాధించినవారమవు తాము. సర్వతాపనీ ది ఒక్కటే. అదే ప్రేమ. కనుక అట్టి ఆధారమైన ప్రేమను మనం సాధించడానికి తగిన ప్రయత్నం చేయాలి. క్షుణ్ణు జీవితములో ప్రధానమైన ఉపదేశము ప్రేమ తత్వమే.

ఈ ప్రేమ తక క్షుణ్ణ తత్వము మనకేమి అర్థము కాదు. అనే ప్రేమము యుండు. సర్వమును లోకానికొందించినవాడు. ఇలాంటి ప్రేమణ్యుడే ప్రేమను మనం చూచాలి. ఈ ప్రేమ మహా కేధినమైనది. అనగా గట్టిది. చాలా బలమైనది. చాలా ప్రకాశవంతమైనది. ఇట్టి ప్రేమ అనే వల్లనే మనం పాండవులంటే యా ప్రేమ అనే వల్లనే మనము సరియైన శీతల్ తల్లిదిడ్డు కొవలంటే ప్రేమ అనే వక్రం అనే తల్లిదిడ్డుకావాలి. ఈ diamond cut చేసే వాని దగ్గరకు పోయి చూస్తే యీ diamond ముదింగుం ద అనే cut బొస్తారుగాని యింకొక కత్తితో చేయి చూసికి పలుకాదు. మనప్రేమలో మూలస్వరూపమైనా వుంటే ఆ ప్రేమ diamond అనే ఆమలస్వం అనేవేయాలి. ప్రేమ చేతనే ప్రేమను పొందటానికి వీలౌతుంది. ద్వేషము చేత ప్రేమను పొందటానికి ముహూతం పలుకాదు

ద్వీపముచేత ద్వీప మొ మనకు సంభవిస్తుంది. అసూయచేత అసూయనే మనకభివృ
 డ్ధి అవుతుంది. శ్రోధము చేత శ్రోధమునే మనం పెంచుకుంటాం. ప్రేమచేత ప్రేమనే
 మనం పెంచుతుంటాం. కనుక యీ ప్రేమను పాండలనుకుంటే, ఏ అసూయనో, ద్వే
 షణినో, శ్రోధమో మనం ఆధారంగా తీసుకోరాదు. ప్రకాశించే చంద్రుని చూడాలంటే
 మనం ఏ పొద్దుతొలు, వాతకేన్ లాంటివి, పెట్రోమాక్యు ల్డిటూ తీసుకొనవోతున్నామా!
 ఆ చంద్రుని యొక్క ప్రకాశం చేతనే ఆ చంద్రుని యొక్క ప్రకాశంచేతనే చంద్రునిచూడ
 వచ్చు. అదే విధముగానే క్షుణ్ణుడు ప్రేమస్వరూపుడు కనుక అట్టి ప్రేమస్వరూపుడినే
 ప్రేమ ద్వారానే పొందవలసికే ప్రయత్నం చేయాలి.